

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 447/2019-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou [REDACTED], v mene ktorej koná advokát [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 31/17/1000-27 z 1. februára 2018 a postupom a upovedomením generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. XVI/2 Pz 45/18/1000-6 z 15. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2018 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Úradu Špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) č. k. VII/2 Gv 31/17/1000-27 z 1. februára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) postupom a upovedomením generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. k. XVI/2 Pz 45/18/1000-6 z 15. júna 2018 (ďalej len „napadnuté upovedomenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protikorupčnej jednotky, Expozitúry Bratislava (ďalej len „vyšetrovateľ“) uznesením ČVS: PPZ-449/NKA-PK-BA-2016 z 22. novembra 2017 začal trestné stíhanie a zároveň vzniesol obvinenie, okrem iných aj proti sťažovateľovi, a to pre trestný čin podľa § 261 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona a podľa § 225 ods. 1 a 6 písm. a) Trestného zákona (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“), u sťažovateľa za účasť vo forme pomoci podľa § 21 ods. 1 Trestného zákona.

3. Špeciálna prokuratúra napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa, ako aj sťažnosti ďalších obvinených zamietla.

4. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľ podal podnet podľa § 364 ods. 1 Trestného poriadku v nadväznosti na § 363 Trestného poriadku na preskúmanie právoplatného rozhodnutia prokurátora v trestnom konaní (ďalej len „podnet“).

5. Generálny prokurátor v zastúpení prvým námestníkom napadnutým upovedomením upovedomil sťažovateľa o tom, že v postupe a konaní prokurátora špeciálnej prokuratúry a vyšetrovateľa nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie ich rozhodnutí.

6. Sťažovateľ namieta porušenie v ústavnej sťažnosti označených práv vo viacerých argumentačných líniách. Podľa jeho názoru v uznesení o vznesení obvinenia úplne absentuje záver o jeho úmyselnom konaní, ktoré sa mu v skutkovej vete tohto uznesenia kladie za vinu, a to napriek skutočnosti, že je ako pomocník stíhaný za spáchanie úmyselných trestných činov podľa § 261 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona a podľa § 225 ods. 1 a 6 písm. a) Trestného zákona.

7. Napriek tomu, že sťažovateľ túto skutočnosť namietal v sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, špeciálna prokuratúra na námietku sťažovateľa ako obvineného nijako nereagovala. Ani generálny prokurátor v napadnutom upovedomení na jeho námietku prezentovanú v podanom podnete nijako nereagoval, a to napriek skutočnosti, že ide o podstatnú námietku.

8. Sťažovateľ namieta aj skutočnosť, že špeciálna prokuratúra, ako aj generálny prokurátor sa nevysporiadali ani s ďalšou jeho podstatnou námietkou, a to, že v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia absentuje popis konania, ktoré by malo napĺňať skutkovú podstatu trestného činu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona, pretože z nej nevyplýva, kto a akým konaním mal uvedením do omylu vylákať finančné prostriedky pravdepodobne zo štátneho rozpočtu. V tejto súvislosti sťažovateľ v podanom podnete poukázal na skutočnosť, že v odôvodnení uznesenia o vznesení obvinenia sa im pripisuje porušenie zmluvnej povinnosti, a to napriek skutočnosti, že § 225 Trestného zákona podmieňuje trestnú zodpovednosť vylákaním dotácie či iných plnení v tom prípade,

ak na ich poskytnutie alebo použitie neboli splnené podmienky podľa všeobecne záväzného právneho predpisu.

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje aj na zásadné námietky uvedené v bode 3.2.2 podnetu, na ktoré v celom rozsahu odkazuje. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že záverečná žiadosť o platbu adresovaná mestom [REDACTED] Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky neobsahovala prílohu, ktorou by boli preberacie protokoly, čím je nepochybné, že úplne odpadol skutkový základ uznesenia o vznesení obvinenia.

10. Sťažovateľ k namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. a) v spojitosti s porušením práv podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že uznesenie o vznesení nepredstavuje ani len minimálne oboznámenie sa sťažovateľa s povahou obvinenia proti nemu. Ani na tieto zásadné námietky generálny prokurátor nijako nereagoval. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia vôbec neobsahuje právne ani skutkové odôvodnenie na vznesenie obvinenia pre trestný čin subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona, ale výhradne sa koncentruje na trestný čin poškodzovania finančných záujmov európskych spoločností podľa § 261 Trestného zákona.

11. Sťažovateľ namieta aj nezákonnosť postupu prokurátora špeciálnej prokuratúry, keď uvádza: *«Aj z tohto dôvodu prokurátor pravdepodobne musel konštatovať (str. 9 ods. 2), že uznesenie o sťažnosti je potrebné „vnímať ako jeden celok“ s uznesením vyšetrovateľa a v podstate ho teda doplnil o nové právne závery a pravdepodobne aj získané dôkazy (v čase od vydania uznesenia o vznesení obvinenia do rozhodnutia o sťažnosti). Urobil tak zjavne s cieľom aby sa vyhol zrušeniu nezákonného a arbitrárneho rozhodnutia o vznesení obvinenia. Takýto postup ale zákony v rámci trestného procesného práva nepoznajú a tým, že prokurátor dopĺňa závery a právne konštatovania vyšetrovateľa, odníma sťažovateľovi právo na zákonný opravný prostriedok proti takýmto tvrdeniam. Trestný poriadok neumožňuje prokurátorovi dopĺňať rozhodnutia vyšetrovateľa ale tieto môže iba zrušiť ak sú nezákonné alebo sťažnosť zamietnuť, ak sú zákonné. Prokurátor ešte*

môže v konečnom dôsledku nahradiť rozhodnutie policajta svojím rozhodnutím, čo ale tiež neurobil. Dopĺňanie rozhodnutia zákon nepozná a rovnako zákon nepozná situáciu kedy je potrebné tieto jednotlivé rozhodnutia „vnímať ako jeden celok“.»

12. V súvislosti s porušením zásady prezumpcie nevinu sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že trestné konanie je vedené *«pravdepodobne za účelom vymoženía pohľadávky pre „kvázi“ poškodeného, ktorý celú vec medializoval»*.

13. Sťažovateľ je toho názoru, že *„... dozorujúci prokurátor vykonáva svoju právomoc spôsobom, ktorý vzbudzuje pochybnosti o jeho nezaujatosti resp. cieľoch, ktoré ho vedú ku konštatovaniám o vine páchatel'ov už v štádiu prípravného konania“*.

14. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zaručené v čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 6 ods. 3 písm. a/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky rozhodnutím zo dňa 01.02.2018 sp. zn. VII/2 Gv 31/17/1000-27 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky rozhodnutím zo dňa 01.02.2018 sp. zn. VII/2 Gv 31/17/1000-27 porušené bolo.

3. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zaručené v čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky rozhodnutím zo dňa 01.02.2018 sp. zn. VII/2 Gv 31/17/1000-27 porušené bolo.

4. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zaručené v čl. 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 6 ods. 3 písm. a/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Generálnej prokuratúry SR zo dňa 15.6.2018 č. XVI/2 Pz 45/18/1000-6 porušené bolo.

5. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Generálnej prokuratúry SR zo dňa 15.6.2018 č. XVI/2 Pz 45/18/1000-6 porušené bolo.

6. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zaručené v čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Generálnej prokuratúry SR zo dňa 15.6.2018 č. XVI/2 Pz 45/18/1000-6 porušené bolo.

7. Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Generálnej prokuratúry SR zo dňa 15.6.2018 č. XVI/2 Pz 45/18/1000-6.

8. Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 01.02.2018 sp. zn. VII/2 Gv 31/17/1000-27 a vec jej vracia na ďalšie konanie.

9. Generálna prokuratúra SR je povinná uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 390,50,- Eur (slovom tristosedemdesiatštyri eur, osemdesiat centov) na účet advokáta [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

15. Vec bola pôvodne pridelená sudkyňi spravodajkyňi Ľudmile Gajdošíkovej, ktorej funkčné obdobie sudkyne ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3 písm. a) rozvrhu práce bola prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

II.

Relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom

bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

24. Podľa čl. 6 od. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

25. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

26. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. a) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má minimálne právo byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

27. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v námietke neodôvodnenosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia a napadnutého upovedomenia, čím podľa názoru sťažovateľa boli závažným spôsobom porušené jeho ústavou a dohovorom garantované práva označené v ústavnej sťažnosti.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a) dohovoru uznesením špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 31/17/1000-27 z 1. februára 2018

28. V tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie označených práv napadnutým uznesením špeciálnej prokuratúry. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľom nesprávne označenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie navrhuje vysloviť v petite, vyhodnotil ako zjavnú chybu v písaní a zaoberal sa sťažnosťou z hľadiska v nej obsiahnutých námietok sťažovateľa, a teda posúdením namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy.

29. V súvislosti s námietkami sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04).

30. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

31. Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon.

32. Vzhľadom na uvedené bol sťažovateľ oprávnený domáhať sa preskúmania napadnutého uznesenia prostredníctvom inštitútu zrušenia právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, čo aj využil, a generálny prokurátor vecne preskúmal napadnuté uznesenie, o čom sťažovateľa informoval napadnutým upovedomením. Právomoc generálneho prokurátora vylučuje právomoc ústavného súdu.

33. Vychádzajúc z uvedeného, bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci v zmysle § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a) dohovoru upovedomením generálneho prokurátora č. k. XVI/2 Pz 45/18/1000-6 z 15. júna 2018

34. Ústavný súd považoval za potrebné poukázať v prvom rade na skutočnosť, že v danom prípade sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd na základe ním namietaných pochybení orgánu činného v trestnom konaní už v počiatočnom štádiu trestného stíhania vyslovil porušenie jeho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým

na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí. V danej veci preto ani nepovažuje za potrebné obširnejšie sa zaoberať argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa zákonnosti vznesenia obvinenia a postupov orgánov činných v trestnom konaní, pretože aj v prípade opodstatnenosti jeho tvrdení existujú možnosti nápravy v ďalšom priebehu trestného konania, na čo stabilne poukazuje vo svojej ustálenej judikatúre, podľa ktorej trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho skončenie procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenie znamenajúce porušenie práv a slobôd v zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré nebolo odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 64/04, III. ÚS 3/02, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 197/08, III. ÚS 184/2018).

35. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po prípadnom podaní obžaloby) ako obžalovanému v rámci uplatnenia práva na obhajobu právne účinným spôsobom namietať porušenie jeho základných práv a slobôd, ku ktorým malo podľa jeho názoru dôjsť v dôsledku protiprávneho postupu povereného policajta, špeciálnej prokuratúry, ako aj Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v predmetnej trestnej veci. Tak, ako súd prvého stupňa, ktorý bude oprávnený konať a rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa, aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v trestnej veci sťažovateľa v štádiu trestného stíhania predchádzajúcemu podaniu obžaloby (obdobne napr. III. ÚS 75/05, III. ÚS 109/05 alebo II. ÚS 294/06).

36. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd pripomína, že cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd)

fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

37. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

38. Vychádzajúc z uvedeného, úlohou ústavného súdu bolo preskúmať, či skutkové a právne závery generálneho prokurátora, ku ktorým dospel v rámci preskúmavania postupu a rozhodnutia prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry a jemu predchádzajúcemu postupu a rozhodnutiu vyšetrovateľa, neboli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a či jeho postup, ako aj záver, ku ktorému dospel, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný a zároveň či v dôsledku tohto postupu a rozhodnutia nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľa.

39. Sťažovateľ v súvislosti s citovanou judikatúrou poukázal na opačnú rozhodovaciu líniu ústavného súdu, keď ústavný súd zrušil rozhodnutie generálnej prokuratúry v prípravnom konaní, a to nálezom sp. zn. II. ÚS 311/2010 z 9. septembra 2010. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého upovedomenia generálneho prokurátora s prihliadnutím na obsah ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ako aj s prihliadnutím na judikatúru, ktorou sťažovateľ argumentoval, dospel k záveru, že generálny prokurátor ústavne akceptovateľným spôsobom zodpovedal všetky právne a skutkovo relevantné otázky

týkajúce sa predmetnej veci, pri svojom konaní postupoval v medziach svojej právomoci, jeho závery sú preto právne akceptovateľné, dostatočne konkrétne a v tomto zmysle aj ústavne udržateľné.

40. Konkrétne k námietke sťažovateľa o absencii popisu subjektívnej stránky skutkových podstatí trestných činov, ktoré sa sťažovateľovi kladú za vinu ústavný súd uvádza, že generálny prokurátor v napadnutom upovedomení uviedol: *„Vyšetrovateľ PZ v namietanom uznesení okrem iného poukázal na ustanovenie § 206 Trestného poriadku, podľa ktorého pre účely vznesenia obvinenia postačuje vyššia miera pravdepodobnosti záveru o spáchaní trestnej činnosti konkrétnou osobou.*

Prokurátor ÚŠP podrobne uviedol, z akých dôvodov považoval za zákonné napádané uznesenie vyšetrovateľa PZ o vznesení obvinenia z 22. novembra 2017. V ďalšom poukázal na skutočnosť, že skutkový stav, tak ako ho popísal vyšetrovateľ PZ v uznesení o vznesení obvinenia, je preukázaný v rozsahu uvedenom § 206 ods. 1 Trestného poriadku a bol správne posúdený.

Preto som sa s namietanými uzneseniami a limine stotožnil a v podrobnostiach odkazujem na ich argumentačné odôvodnenia.“

41. Vyšetrovateľ v uznesení o vznesení obvinenia poukazom na konkrétne dôkazy vyplývajúce z obsahu vyšetrovacieho spisu poukázal na s. 4 tohto uznesenia, že z výpovedí týchto svedkov vyplynulo, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], ktorého štatutárnym orgánom bol sťažovateľ, vykonanie tohto diela subdodávateľsky zadala ďalším obchodným spoločnostiam. Pri preberaní zásielky zástupcovia spoločnosti [REDAKOVANÉ] (subdodávateľská spoločnosť, ktorej konateľka a generálni manažéri boli vypočutí, pozn.), vyjadrili obavy, že *„stavby sa realizovať do určeného termínu 31. augusta 2012 nedajú a to vzhľadom na rozsah prác a nízku rozostavanosť v tom čase. Zo strany štatutárneho zástupcu spoločnosti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (v súčasnosti [REDAKOVANÉ]) [REDAKOVANÉ] však boli ubezpečení, že sú dohodnutí so zástupcami mesta na tom, že aj keď to nebude hotové na termín uvedený v zmluve, teda stavba nebude hotová, tak ju odovzdajú mestu papierovo a dokončí sa to po oficiálnom odovzdaní.“*

42. Následne v uznesení o vznesení obvinenia vyšetrovateľ poukázaním na konkrétne dôkazy konštatuje, že *„je dostatočne odôvodnený záver, že k reálnemu odovzdaniu a prevzatiu stavieb nedošlo v čase deklarovanom spoločnosťou [REDAKČIA] a zástupcami Mesta [REDAKČIA] nedošlo v čase deklarovanom spoločnosťou [REDAKČIA].“*

43. Špeciálna prokuratúra na námietku sťažovateľa o absencii úmyselného konania sťažovateľa reagovala adekvátne, keď na s. 8 napadnutého uznesenia sa uvádza: *„S poukazom na už uvedené dôkazy (ktoré obsahuje aj uznesenie o vznesení obvinenia, pozn.) je úplne vyvrátená obhajoba prioritne obv. [REDAKČIA], primátora mesta [REDAKČIA] a predsedu predstavenstva spoločnosti [REDAKČIA] obv. [REDAKČIA], zmluvného partnera Mesta [REDAKČIA] o tom, že údajne nevedeli o neukončení daného projektu do 31.08.2012, resp. že tento projekt dovtedy ukončený bol. Práve títo obvinení ako primárne zodpovední štatutári za realizáciu projektu v hodnote viac ako 3 mil. EUR financovaného zo zdrojov pôvodne Európskych spoločenstiev a štátneho rozpočtu SR mali nielen právo túto sumu čerpať (Mesto [REDAKČIA]) a použiť ju ako svoj zisk (hoci len čiastočne – [REDAKČIA]) ale predovšetkým mali povinnosti a zodpovednosť za riadne a včasné dokončenie tohto projektu... ... Z uvedených dôvodov je obv. [REDAKČIA] dôvodne a zákonne stíhaný ako priamy páchatel' a [REDAKČIA] ako účastník na citovaných trestných činoch, pretože zadovážením prostriedkov – nepravdivých listín deklarujúcich ukončenie diela pre Mesto [REDAKČIA], poskytol páchatel'ovi týchto trestných činov pomoc v intenciách § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona...“*

44. Ústavný súd vzhľadom na uvedené považuje námietky sťažovateľa o úplnej absencii popisu subjektívnej stránky trestných činov vo vzťahu k sťažovateľovi za zjavne neopodstatnené, keď z citovaných častí uznesenia o vznesení obvinenia vyplýva podozrenie úmyselného konania sťažovateľa, a to vedomostnej, ako aj vôľovej zložky jeho konania v rozsahu, aký postačuje v začiatočnom štádiu trestného konania.

45. Vzhľadom na citované závery vyšetrovateľa a špeciálnej prokuratúry ako zjavne neopodstatnené námietky ústavný súd vyhodnotil aj námietky týkajúce sa absencie popisu konania v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré by malo napĺňať skutkovú podstatu trestného činu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona. Zo skutkovej vety uvedenej v uznesení o vznesení obvinenia vyplýva, kto a akým konaním (vrátane popísaného konania sťažovateľa, pozn.) mal naplniť skutkovú podstatu trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona. Pokiaľ sťažovateľ v tejto súvislosti namieta nenaplnenie trestnej zodpovednosti s poukazom na skutočnosť, že sa sťažovateľovi, ako aj ďalším obvineným kladie za vinu nedodržanie zmluvných podmienok, a nie podmienok podľa všeobecne záväzného právneho predpisu, tak ako to vyžaduje skutková podstata trestného činu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona, je nutné poznamenať, že tak ako to uvádza aj generálny prokurátor v napadnutom upovedomení, podľa § 15 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov (ktorý tak, ako to uvádza aj generálny prokurátor, upravuje okrem iného aj poskytovanie prostriedkov z fondov Európskej únie a prostriedkov štátneho rozpočtu určených na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie pre programové obdobie rokov 2007 – 2013, pozn.) pomoc a podpora sa poskytuje prijímateľovi na základe zmluvy uzatvorenej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Zmluva upravuje práva a povinnosti prijímateľa a riadiaceho orgánu pri realizácii pomoci a podpory.

46. Vzhľadom na uvedené, ak neboli splnené zmluvné podmienky medzi zmluvnými stranami, a to mestom [REDAKOVANÉ] a Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, tak ako to uvádza aj generálny prokurátor na s. 3 napadnutého upovedomenia, po splnení ktorých vznikne nárok na poskytnutie nenávratného finančného prostriedku, nebola naplnená ani dikcia všeobecne záväzného právneho predpisu (§ 15 zákona, pozn.). Nad rámec uvedeného je nutné poznamenať, že v prípade sťažovateľa ide o podozrenie z trestnej zodpovednosti vo forme účasti – pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona, a teda je právne bezvýznamné, či bol zmluvnou stranou zmluvy, ktorej podmienky neboli splnené.

47. K námietke sťažovateľa, že generálny prokurátor sa nezaoberal v podnete formulovanou námietkou o odpadnutí skutkového základu uznesenia o vznesení obvinenia na tom základe, že sa preukázalo, že záverečná žiadosť o platbu adresovaná mestom [REDACTED] [REDACTED] Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky neobsahovala prílohu, ktorou by boli preberacie protokoly, ústavný súd uvádza, že aj na túto námietku sťažovateľ dostal odpoveď, a to už v napadnutom uznesení špeciálnej prokuratúry, kde na s. 8 sa špeciálny prokurátor podrobne zaoberá uvedenou námietkou a túto argumentáciu špeciálnej prokuratúry považuje ústavný súd za ústavne udržateľnú, a preto ju v ďalšom už ani necituje.

48. Ústavný súd s poukazom na sťažovateľom citovanú judikatúru, v rámci ktorej ústavný súd vykonal zásah do rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní už v rámci prípravného konania, konštatuje, že v posudzovanom prípade nevzhladol potrebu mimoriadneho zásahu do rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní.

49. Vychádzajúc z uvedeného, možno konštatovať, že napadnuté upovedomenie generálneho prokurátora je odôvodnené síce všeobecnejšie, no s prihliadnutím na to, že sťažovateľ namieta porušenie jeho označených práv v počiatočnom štádiu trestného stíhania, nemožno názory v ňom obsiahnuté považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi generálneho prokurátora nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonných predpisov generálnou prokuratúrou (generálnym prokurátorom, pozn.) by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchýlili od znenia príslušných zákonných ustanovení, že by sa tým zásadne poprel ich účel a význam. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že postup generálneho prokurátora a jeho upovedomenie z 15. júna 2018 sú ústavne udržateľné.

50. Vychádzajúc zo všetkých už prezentovaných úvah, ústavný súd považuje sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť pre namietané porušenie jeho základných práv

podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a) dohovoru za zjavne neopodstatnenú, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru upovedomením generálneho prokurátora č. k. XVI/2 Pz 45/18/1000-6 z 15. júna 2018

51. Sťažovateľ namieta tiež porušenie základného práva na prezumpciu neviny zaručeného čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým upovedomením. V tejto súvislosti poukazuje na účelovosť, inkvizičný prístup a vyhrážky jeho advokátovi zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Sťažovateľ je toho názoru, že dozorujúci prokurátor vykonáva svoju právomoc spôsobom, ktorý „*vzbudzuje pochybnosti o jeho nezáujatosti resp. o cieľoch*“, ktoré ho vedú ku konštatovaniu o vine páchatel'ov už v štádiu prípravného konania.

52. Účelom zásady prezumpcie neviny je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu, pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Nölkenbockhoff v. Nemecko z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 33]. Jej hlavným účelom je chrániť obvineného pred akýmkoľvek súdnym rozhodnutím alebo inými výrokmi príslušných úradných osôb („State officials“), ktoré sa rovnajú vysloveniu jeho viny bez toho, aby bola táto predtým preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok ESLP vo veci Rushiti v. Rakúsko z 21. 3. 2000, č. 28389/95, bod 31). Z prezumpcie neviny tiež vyplýva, že žiadny štátny orgán nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte pred tým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98).

53. Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil základný rozdiel vo výrokoch úradných osôb, ktoré majú vzťah k prezumpcii neviny, napr. v rozhodnutiach o prijateľnosti („Decision as to the admissibility“) sťažnosti č. 38087/97 Samuel St. Clavier Hibbert

v. Holandsko a sťažnosti č. 27785/95 Adam Wloch v. Poľsko z 26. januára 1999, resp. 30. marca 2000. Uviedol, že treba robiť rozdiel medzi výrokmi, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná, a výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia („a state of suspicion“). Prvé porušujú prezumpciu nevinoty, zatiaľ čo druhé boli považované za prijateľné alebo bezchybné („unobjectionable“) v rôznych situáciách posudzovaných EŠLP (napr. Lutz v. Nemecko, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 62; Englert v. Nemecko, rozsudok z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, bod 39; Nölkenbockhoff v. Nemecko, bod 39 a Leutscher v. Holandsko, rozsudok z 26. 3. 1996, č. 52/1994/499/581, bod 31).

54. Skutočnosť, že namietané výroky úradnej osoby porušujú prezumpciu nevinoty, má byť posudzovaná v kontexte osobitných okolností, za akých boli tieto výroky urobené (Daktaras v. Litva, bod 43; Adolf v. Rakúsko, rozsudok EŠLP z 26. 3. 1982, séria A, č. 49, body 36 až 41).

55. Ústavný súd v týchto súvislostiach poznamenáva, že argumentácia sťažovateľa o porušení zásady prezumpcie nevinoty je postavená na údajnej „účelovosti, inkvizítnom prístupe a nespravodlivosti“ vedeného trestného konania v rovine domniek sťažovateľa o zaujatosti dozorujúceho prokurátora (prokurátora špeciálnej prokuratúry, pozn.). Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navyše vo vzťahu ku generálnemu prokurátorovi, jeho postupu a napadnutému upovedomeniu ani nijako neodôvodnil porušenie tejto zásady, a teda práva zakotveného v čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru.

56. Ústavný súd zo sťažovateľom citovaných výrokov nezistil, že by prokurátor špeciálnej prokuratúry v okolnostiach daného prípadu prejedikoval vinu sťažovateľa, a tak prelomil zásadu prezumpcie jeho nevinoty. Je potrebné zdôrazniť, že v rámci sťažovateľom v ústavnej sťažnosti citovaných výrokov nie je vyjadrený žiadny názor prokurátora špeciálnej prokuratúry na to, že sťažovateľ spáchal ním uvedené trestné činy. Citované výroky prokurátora špeciálnej prokuratúry vyplývajúce zo stavu vyšetrovania iba naznačujú dôvodné podozrenie, že sa sťažovateľ dopustil konkrétnych skutkov.

57. Z uvedených dôvodov bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti tiež odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

58. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2019

Jana B a r i c o v á
predsedníčka senátu